

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר'
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הר"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חתימת סוכר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה ורודפת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ז ע"ב אלא מהא ליכא למשמע מינה
י"ג ט"ז את תשובתו לאור כללי הפסיקה המקובלים מדור דור, כדלהלן.

גליון מס' 845

מסכת נדרים ע' - ע"ו ♦ כלים ו', ג' - ז', א'

בס"ד, י"ז אב תשע"ה

השבוע בגליון

- ♦ הבעל שניתנו לו כארבעים ושמונה שעות להפרת נדר אשתו
- ♦ בעל ששמע שבשבת שאשתו נדרה

- ♦ שונה התרת חרם מהתרת שבועה ונדר

- ♦ האם אפשר להכריע מקרים חסרי הכרעה?
- ♦ התנא לא ידע, או שאנו איננו יודעים מה הוא ידע?
- ♦ חרם על ייצוא חיטה לארץ אדום

דבר העורך

המגהץ

כמו בכל שנה, גם השנה בע"ה נחזה במראות המפעמים, עשרות אלפי אנשים עוקרים מבתיהם אך אינם נוטשים את משמרתם ושומרים על קביעותם בלימוד הדף היומי. לבד מעצם הפעולה החיובית בפני עצמה, הלומדים מעבירים לילדיהם ולבני משפחותיהם מסר עז עם ניחוח שרישומו ניכר לאורך שנים. הצאצאים רואים כיצד גם בעיצומם של ימי חופשה האב פונה לבית המדרש ללמוד תורה, והרבה מילים הופכות מיותרות לנוכח המעשים.

בארכיונו שמור מכתב מרגש ביותר בנושא זה:

לכבוד מערכת מאורות הדף היומי.

שלום וברכה.

רציני לשתף את הקוראים בסיפור נפלא, שהדף היומי מהווה בעצם את הבריח התיכון שלו.

דף עב/א אלא מהא ליכא למשמע מינה

האם אפשר להכריע מקרים חסרי הכרעה?

שאל נשאל הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל כדברים הבאים:

השולחן ערוך (י"ד סימן קע"ט. סעיף י"ג) פוסק כי אסור "לדרוש אל המתים" - "זה המרעב עצמו ולן בבית הקברות כדי שתשרה עליו רוח טומאה". בסעיף הבא הוא פוסק: "להשביע את החולה לשוב אליו לאחר מיתה להגיד לו את אשר ישאל אותו - מותר". השולחן ערוך פוסק, איפוא, הלכה ברורה לגבי שני מקרים, אך מותר לוט בערפל מקרה אמצעי המשולב משניהם: אדם שרוצה להשביע את המת שיבוא בחלומו לומר לו את אשר ישאל אותו! מדוע לא התייחס לכך השולחן ערוך.

מעניין ביותר להיווכח כיצד בונה רבי משה (שו"ת, אגרות משה או"ח חלק ה' סימן מ"ג אותיות ו', ז', ח', י"ג, ט"ז) את תשובתו לאור כללי הפסיקה המקובלים מדור דור, כדלהלן.

"אלא מהא ליכא למשמע מינה": במקומות רבים בתלמוד מועלה בגמרא ספק בדין מסויים או במקרה מסויים, כיצד יש לנהוג בו, והגמרא מדייקת במשנה כצד אחד בספק ואחר כך היא מביאה דיוק נוסף ממנו עולה שיש להכריע כצד הנגדי של הספק. לאחר מכן חותמת הגמרא את הדברים: "אלא מהא ליכא למשמע מינה" - אלא מכאן אי אפשר להסיק מאומה לגבי נידונו.

התנא לא ידע, או שאנו איננו יודעים מה הוא ידע? הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל חוקר מה כוונת הגמרא. האם כוונתה כי **אנו** איננו יודעים מה כוונת התנא לאחר שמצאנו בדבריו שני דיוקים סותרים שאיננו עומדים על טיבם, או שמא כוונת הדברים כי אם התנא הציב בדבריו שני דיוקים סותרים הרי זה משום שהוא עצמו הסתפק בדבר ובכך הוא הביע את הספק והותיר את המשנה בלשון מסופקת.

ההשלכה העולה מבין שני הצדדים היא, כי אם כוונת הגמרא "מהא ליכא למשמע מינה" היא שאנו איננו יודעים מה כוונת התנא, מעתה, אם יוכיח מאן דהוא ממקום אחר להכריע את הספק - אפשר לקבל את דבריו. ברם, אם כוונת הגמרא היא שהתנא עצמו הסתפק בדבר, איננו יכולים לקבל כל הכרעה שתוכיח כאחד מצדדי הספק, שהרי תנא קדוש הסתפק בדבר והותירו ללא הכרעה, ולא כל אחד ראוי לאיצטלא זו, להכריע בספק שתנא לא פתר.

צעילוי נשמת

הר"ר **נחמיה מנדלבאום** ז"ל
ב"ר חיים ז"ל נלב"ע כ"א באב תשנ"ח
וזוג' מרת **סבינה** ע"ה
ב"ר סלומון ז"ל נלב"ע י"ח באב
תנצב"ה
הונצח ע"י בנם ידידנו
הר"ר **שלמה מנדלבאום** ומשפ' שיחיו - ת"א

צעילוי נשמת

הר"ר **רפאל נאמן** ז"ל
ב"ר מנחם ומלכה ז"ל
נלב"ע ט"ז באב תשס"ג
תנצב"ה

צעילוי נשמת

הר"ר **מנחם ספרברג** ז"ל
ב"ר מרדכי שמעון ז"ל
יליד ירושלים, מייסד יקבי אפרת
נלב"ע כ"א מנחם אב תשס"ח
תנצב"ה
הונצח ע"י בני משפחתו שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר **אהרן סלומון** ז"ל ב"ר זאב ז"ל
נלב"ע י"ז באב תשמ"ח **תנצב"ה**

הונצח ע"י בנו ידידנו הר"ר **זאב סלומון** ומשפחתו שיחיו - בני ברק

נר ה'
נשמת
אדם

מקום אחד יש בכל התלמוד הבבלי שבו הגמרא מפרשת מדוע התנא נקט בלשון סותרת - בסוגייתנו! הגמרא מעלה ספק אם בעל המגשר את אשתו לאחר שנדרה, נחשב כמי שקיים את נדרה ואישר אותה, והיא מביאה שני דיוקים סותרים מברייתא ומסבירה כי התנא כתב חלק מן הברייתא אגב החלק האחר, אלא שאין ידוע איזה מהם כתב אגב מי. לו היינו יודעים זאת, גם היינו מצליחים לדעת מאיזה חלק של הברייתא יש לדייק את ההלכה ולא להתייחס לדיוק העולה מן החלק השני, מפני שהוא הובא אגב הדברים בלבד והתנא לא דייק בלשונו. נמצא שבברייתא ידע התנא את ההכרעה בספק שמעלה הגמרא, אלא שחוסר ידיעה של הדורות הבאים אחריו הוא שגורם לנו שלא לעמוד על דברי התנא. לכאורה יש להוכיח מכאן כי בכל מקום שבו הגמרא קובעת "אלא מהא ליכא למשמע מינה", אין זה ספק של המשנה או הברייתא, אלא אנו איננו יודעים כיצד היא הכריעה בספק זה.

ברם, הגר"מ פיינשטיין זצ"ל מסביר כי אין אפשרות להוכיח מסוגייתנו למקומות אחרים, שכן מן הברייתא מוכח בעליל שהתנא היה מודע לצדדי הספק, ולפיכך מפרשת הגמרא את המשנה באופן זה, שאנו איננו יודעים מה כוונת התנא, אך אין להוכיח מכאן למקומות אחרים בהם אין הוכחה שהתנא לא הסתפק בדבר.

מאיך, מציין רבי משה, כי ככל הנראה הרי"ף סובר שבכל מקום שבו נאמר בגמרא "אלא מהא ליכא למשמע מינה", כוונתה שהתנא עצמו הסתפק בדבר. בכך הוא מסביר מדוע במקום מסויים שבו הסתפקה הגמרא בכוונת המשנה והביאה דיוקים מן המשנה לשני צדדי הספק - לא הזכיר הרי"ף מאומה אלא הביא את המשנה כצורתה. טעם הדבר, מסביר רבי משה, מפני שלדעת הרי"ף התנא עצמו הסתפק בדבר, ועצם הצגת המשנה ממנה עולים שני הצדדים הסותרים כמוה כהצגת הספק... כאילו הספק כתוב במשנה מפורשות.

זוהי הסיבה שהשולחן ערוך הותיר את המקרה האמצעי בלא פסיקה - מפני שהוא גופו הסתפק בדבר אם הוא מותר או אסור; ומדוע לא כתב מפורשות כי הוא מסתפק בכך? כי לא רצה שעניין זה יקובע כספק שהדורות הבאים אחריו לא יוכלו להתירו, אלא נתן רשות לבאים אחריו להכריע בספק זה.

דף עה/ב שאין מיפר נדרי עצמו משנדר

חרם על ייצוא חיטה לארץ אדום

מעשה בקהילה בשם הונון שבהסכמת כל בני הקהילה הוטל בה חרם על ייצוא חיטה לארץ אדום למשך שנה. עילת החרם נבעה מכך ששכניהם הישמעאלים טענו כי ייצוא החיטה מחזק את שונאי המדינה בדרכים שונות. עלילה זו כמעט גרמה לאסונות ולפיכך החליטו בני הקהילה להטיל חרם על מי מהם שיספק חיטה לארץ אדום במשך השנה הקרובה.

"חרם" הוא אמצעי שיכול אדם או ציבור לנקוט בו כדי לחייב לעשות מעשה שמן התורה אין חובה לעשותו או לאסור עשיית מעשה שהתורה אינה אוסרת לעשותו. העובר על חרם דינו כעובר על שבועה! והוא מנודה ומוחרם מאנשי עירו [מקור דין זה ופרטי הלכותיו, ראה באנציקלופדיה תלמודית כרך י"ז ערך חרמי ציבור].

בקשה לביטול החרם: במהלך השנה ביקשו בני הקהילה מרבם כי ישגר מכתב בהול אל הריב"ש: "נתחרטנו. כי ראינו שיש לנו להתחזק במסחר, יען נביא לאדונינו המלך ירום הודו, אשר צריך ממגדנות ובגדים למצוא חן בעיניו...". כמו כן התברר להם כי הסכנה ממנה חששו ובעטיה הטילו את החרם - חלפה עברה; "יהי נא חסדך להאיר עינינו, אם אפשר להתיר האלה וההסכמה הזאת... או לא אפשר להתירה כלל עד עבור זמנה".

מנהג ישראל שהקהל מתיר לעצמו את החרם: הריב"ש משיב לשואל כי מנהג ישראל מקדמת דנא שהקהל שקיבל את החרם הוא זה שמתירו. עם זאת הריב"ש כותב כי אינו מבין מנהג זה, וכי יכול אדם להתיר נדרי עצמו? הן בגמרתנו אנו למדים שאדם אינו יכול להתיר לעצמו את נדרי. אף על פי כן, הסיקו הראשונים כי הן אם נכון המנהג ביסודו והן אם לאו, הן בסופו של דבר הקהל מקבל על עצמו את החרם על דעת המנהג המקובל, והרי זה כאילו התנו מלכתחילה שאם יחליטו להתיר את החרם - הוא יתבטל.

שונה התרת חרם מהתרת שבועה ונדר: מעניין לגלות כי לדעת רבי שמעון בן צמח, בעל תשב"ץ (שו"ת, חלק א' סימן קכ"ג), לגבי חרם מעיקר הדין אין צורך שחכם יתירו לקהל אלא הם יכולים להתירו לעצמם, לפי שאין דין חרם כדין "שבועה" או "נדר". זאת מניין? שהרי השבטים הקדושים החרומו עצמם שלא יגלו ליעקב אביהם על אודות מכירת יוסף (ראה רש"י בראשית לז/לג). ברדתם

אבי שיחיה למד בשיבת... (- הכותב מציין את שמה של ישיבה מפורסמת) יחד עם בחור אמריקאי בשם... (- הכותב מציין את שמו של ת"ח מפורסם שליט"א). בחור זה היה מתמיד יוצא מן הכלל, ותמיד למד כשש עשרה שעות ביממה! בתקופה מסויימת הוא ואבי חלקו חדר יחד, ובהזדמנות שאל אבי את הבחור: מאין לך כוחות אלה? איך אתה מצליח למלא את זמנך ולהתמיד כה מופלאות?

התשובה לא איחרה לבוא: בעודי ילד קטן, היה אבי עובד באחת העבודות המפרכות ביותר שיהודי ניו-יורקי שומר שבת, היה יכול לעבוד בהם באותם ימים. עבודת גיהוץ. אבי עבד קשה מבוקר עד ערב, ושב לביתו ממוטט, פשוטו כמשמעו. אבל הוא לא היה מוותר על לימודו הקבוע בדף היומי! מידי ערב היה מתיישב במסירות נפש על יד השולחן ולומד גמרא בשארית כוחותיו, ממש בדם התמצית. לעיתים היה נרדם תוך כדי כך, אך אז היה קם ממקומו וממשיך. מעולם לא וויתר, חוק ולא יעבור. כך בכל יום.

הדברים נחרטו בליבי ואמרתי לעצמי, אם התורה כל כך חשובה, אלמד בכל כוחי! אני שאין לי עול של פרנסה, אלמד בהתמדה עצומה! אתה מבין? סיים הבחור, זה מה שבנה אותי והחדיר בי כוחות ועוז להתמדה בלימוד התורה.

ח. כ.

ירושלים

נשוא הסיפור משמש כיום כראש ישיבה בארץ ישראל, ושמו נישא בפי רבים.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעבודה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. ספק: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

ברכת התורה, העורך

פנינים

דף ס'ו/ב זילי תבר יתהון על רישא דבבא

שאלת רב...

פעם נדחפה אשה אחת לביתו של רבי אבלי פוסבילר, רבה של וילנא, ושאלה: רבי, מה אבשל לארוחת הצהריים?

ענה לה: לכי ובשלי אטריות.

הנוכחים תמהו על השאלה והתשובה. ביאר

להם רבי אבילי: נראה שאשה זו משרתת

היא, ושאלה את גבירתה מה לבשל. כעסה

ההיא על השאלה וענתה: לכי ושאלי את

הרב. תמימה היא באה ושאלה...

"התחברתי והרגשתי את מתיקות התורה"

בדרך, בבית, בעבודה,

24 שעות

ביממה

מתחברים לשיעור המרתק

להאזנה חייגו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

צעילוי נשמת

מרת **פאניה מושקובסקי** ע"ה

בת הר"ר אהרן ז"ל

נלב"ע י"ט באב תשנ"ח

תנצב"ה

הונצחה ע"י נכדה ידידנו

הר"ר **אפרים ברנד** ומשפ' שיחיו - גבעתיים

מצרימה ויראו את יוסף מלך מצרים, התירו לעצמם את החרם! הרי לנו כי הוראת התורה ששבועה ונדר אין אדם יכול להתיר לעצמו אלא על ידי חכם, אינה תקפה לגבי חרם.

כמובן שראייתו של התשב"ץ מבוססת על כך שהשבטים החרימו עצמם לבל יגלו ליעקב על עובדת היות יוסף חי, אי לזאת נאלצו להתיר את חרמם שהרי בישרו לו: "עוד יוסף חי". ברם, המשנה למלך (הלכות שבועות פרק ו' הלכה ג') מתפלל על הראייה מאחי יוסף, כי לדעתו חרמם היה שלא יגלו לאביהם על **מכירת** יוסף על ידם, ולא החרימו את מי שיגלה לאביהם שיוסף חי. נמצא שאכן לא התירו את החרם.

דף ע"ו/ב הפרת נדרים

הבעל שניתנו לו כארבעים ושמונה שעות להפרת נדר אשתו

"וְאִם בְּיוֹם שָׁמַע אִישׁוֹהָ יָנִיא אוֹתָהּ וְהִפְרָ אֶת נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֵת מִבְּטָא שְׁפִטָּיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ" (במדבר ל"ט). בפסוק זה מגבילה התורה את אפשרות הבעל להתיר את נדריה של אשתו. בו יום שבו הוא שומע כי נדרה - הוא רשאי לבטלו, כחלוף היום כבר אינו יכול לבטלו.

בסוגייתנו מובאת מחלוקת תנאים מהו ה"יום" שהקציבה התורה לבעל ולאב להפר את הנדר. חכמים סוברים עד שקיעת החמה של אותו יום שבו שמע את הנדר, שהרי אמרה תורה "**ביום שמעו**". ואילו רבי יוסי ברבי יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון נוקטים שהם יכולים להפר את הנדר בעשרים וארבע השעות לאחר ששמעוהו, כי כוונת התורה ב"יום" היא ליממה שלמה, מעת לעת.

משנתנו נוקטת כדעת חכמים, וכה היא אומרת: "הפרת נדרים כל היום, יש בדבר להקל ולהחמיר, כיצד? נדרה בלילי שבת - יפר בלילי שבת וביום השבת עד שתחשך. נדרה עם חשכה - מפר עד שלא תחשך, שאם חשכה ולא הפר - אינו יכול להפר". כלומר, אפשר להפר את הנדר עד שקיעת החמה של יום השמיעה, ולפיכך, אם שמע את הנדר בליל שבת, למשל, עומדים לרשותו כל הלילה וכל היום שאחריו, אך אם שמע את הנדר ביום השבת לפני שקיעת החמה, אינו יכול להפר אלא עד השקיעה בלבד.

התמיהה המתבקשת על לשון המשנה היא, מדוע התנא מכנה זאת "**קולא** וחומר"א? הרי לפי השיטה השנייה, שהבעל יכול להפר את הנדר מעת לעת, לעולם עומדים לרשותו עשרים וארבע שעות להפר את הנדר, ואילו לפי השיטה בה נוקטת משנתנו, פעמים שעומדים לרשותו עשרים וארבע שעות ופעמים שפחות. מהי ה"קולא", איפוא, בשיטה זו?

הר"ן מבאר כי אכן אין כאן "קולא" לעומת השיטה החולקת, אך בדרך זו המחישה המשנה את התנאים המשתנים לפי שיטה זו התלויים בזמן שבו שמע הבעל את הנדר.

הבה נהנה מהסבר נפלא מבית מדרשו של הגאון רבי יוסף רוזין זצ"ל, הידוע בכינוי הרוגאצובי, הפותר תמיהה זו באחת.

מה דינו של בעל ששמע את נדרה של אשתו, אך לפתע נאלם דום, היה לאלם ואינו יכול לבטל את הנדר כי יש צורך שיאמר בפיו כי הוא מבטלו. למחרת דיבורו שב אליו ועתה הוא חפץ לבטל את הנדר? היכול הוא? מחד גיסא, נשלמה ותמה מכסת ה"יום" שהוקצבה לו, מאידך גיסא, הן לא היתה לו אפשרות לממש את זכותו לבטל את הנדר.

בתלמוד הבבלי אין התייחסות למקרה זה אך בתלמוד הירושלמי (פרק י' הלכה ח') נאמר כי שאלה זו תלוייה במחלוקת התנאים שהוזכרה מעלה. לפי רבי יוסי ורבי אלעזר עם חלוף היממה פוקעת זכותו לבטל את הנדר. אולם, לפי חכמים המניחים את עיקר הדגש על "**יום שמעו**", אומר הירושלמי, לדעתם אפשרות ביטול הנדר חולפת רק אם הבעל והאב היו מסוגלים לשמוע ולהפר בכל הזמן שהוקצב להם. אם לאו - כשיתפקחו מאילמותם יעמוד לרשותם אותו יום עד שקיעת החמה.

מעתה, לפי חכמים הנוקטים שהבעל והאב יכולים להפר עד שקיעת החמה, יתכן מקרה שבו יעמדו לרשותם כמעט יומיים תמימים. הא כיצד? אם האשה נדרה בלילה, והם יכלו להפר כל הלילה וכל היום, אך רגע לפני השקיעה הם נאלמו. לימים שבו והתפקחו בלילה, עתה שוב עומד לרשותם יום שלם להפרת הנדר... זוהי הקולא שיש בשיטה זו על פני השיטה החולקת, אשר לפיה לעולם עומדים לרשותם עשרים וארבע שעות ותו לא. זהו שאמרה משנתנו: "הפרת נדרים כל היום" - עד השקיעה, "יש בדבר להקל" - אם החריש הבעל, שבכך יעמדו לרשותו שעות נספות לביטול, כשיתפקח, "ויש בדבר להחמיר" - שפעמים עומדים לרשותו פחות מעשרים וארבע שעות...

דף עו/ב נדרה בלילי שבת

בעל ששמע בשבת שאשתו נדרה

משנתנו מסבירה עד מתי מותר לאב ולבעל לבטל נדר של הבת ושל האשה והיא נוקטת בדוגמה של אשה שנדרה בליל שבת - רשאי בעלה להפר לה את הנדר עד מוצאי שבת. אם נדרה לפני השקיעה של צאת השבת, רשאי בעלה להפר את נדרה רק עד מוצאי שבת. כלומר, לעולם רשאי הבעל להפר את הנדר עד שקיעת החמה של היום שבו שמע כי נדרה.

רבים עסקו בשאלה מדוע המשנה מביאה כדוגמה את שבת דווקא? הר"ן כותב כי בכך מלמדתנו המשנה כי מותר להפר נדרים בשבת, אפילו אם נדרים אלה אינם צורך השבת [כמבואר בגמרא, מפני שלאחר השבת כבר לא יוכל הבעל להפר]. הרא"ש מסביר זאת באופן פשוט ביותר: רצון המשנה להמחיש שהיום הולך אחר הלילה ואם שמע את נדרה בלילה יכול להפר גם ביום שאחריו. מכל ימות השבוע השבת ממחישה זאת ביותר, כי אנו נוהגים שבת בלילה וביום שאחריו, לכן נקטה המשנה בדוגמה של נדר ששמע הבעל בשבת.

גדולי האחרונים עסקו גם הם בשאלה זו ולהלן שני הסברים משובחי נפש.

אפשר להפר בזמן תוספת שבת? בספר יד שאול כותב, כי אלמלי המשנה אפשר שהיינו מסתפקים שמא יכול הבעל להפר עד מוצאי שבת

ממש ולא רק עד שקיעת החמה, שהרי אנו נוהגים את דיני השבת עד צאת הכוכבים... ושמא נאמר כי דין השבת ישפיע גם על דין הנדרים ועד צאת הכוכבים נחשב "יום שמעו". זאת השמיעתנו המשנה לכל נסתפק בדבר אלא נתיר נדרים שנשמעו בשבת, עד שקיעת החמה בלבד...

החפצים מהם נדרה אינם מוקצה: השלמי נדרים כותב, כי בכך השמיעתנו המשנה שהחפצים שמהם נדרה עצמה אינם מוקצה עליה במהלך השבת. כלומר, אף על פי שהקצתה אותם מדעתה בערב שבת, בכל זאת מאחר שאשה הנודרת על דעת בעלה נודרת, היה בדעתה כי נדרה הוא רק באם יסכים בעלה ולפיכך אין הדברים הללו מוקצה...

הלכה למעשה בעל ואב יכולים להפר נדרים בשבת, מפני שהלכה כדעת התנאים שאין להם אפשרות להפר את הנדר כי אם ביום השמיעה ולא מעת לעת [ראה מחלוקת זו במאמר הקודם], ואם לא יותר להם להתיר את הנדר בשבת שבה שמעוהו, לא יוכלו להתירו לעולם. ברם, התרת נדרים על ידי חכם אינה נעשית בשבת ושלשה טעמים בדבר:

- א. יש בכך משום טירחה (משנה ברורה סימן שמ"א סעיף א').
- ב. הפרת הנדר וביטולו נחשבים 'דיבור של חול' (שער הציון שם בשם הלבוש).
- ג. הפרת נדר או ביטולו נראים כעריכת דין, והרי אסרו חז"ל לערוך דין בשבת (פרי מגדים משבצות זהב סימן שמ"א ס"ק א').

לעילוי נשמת

הר"ר **אהרן פרניץ** ז"ל ב"ר יוסף זאב ז"ל נלב"ע בעש"ק ז' בתשרי תש"ם ופרופ' **מנחם צבי קדרי** ז"ל ב"ר יהושע ז"ל נלב"ע י"ז באב תשע"א **תנצב"ה**
הונצחו ע"י ד"ר יוסף וד"ר מיכל פרניץ ומשפ' שיחיו

נר ה' נשמת אדם

חוויה רוחנית מרגשת

ספרון חודשי ללימוד יומי קצר בכל יום משנה אחת הלכה אחת וקטע מהגמרא

לחודש התנסות חינם!
חייג עכשיו: *3029
או שלח מייל לדוא"ל veten@meorot.co.il